

Workshop 4 Samenwerking bij een spontane blindganger (Velsen)

Sprekers: W. Meuren (EODD Maritiem)
F. Schweitzer (Adviseur Openbare Orde en Veiligheid Gemeente Velsen)
J. Vermaat (Adviseur Openbare Orde en Veiligheid Gemeente Velsen)

De heer Meuren verzorgt het eerste deel van de workshop over de EODD en de samenwerking met de gemeente Velsen.

De snelheid waarmee de EODD in actie komt is afhankelijk van de prioriteitcategorie van de gevonden bom. Een categorie A-vondst wordt onmiddellijk verwijderd, categorie B binnen een dag, C een week en D binnen een maand. De beoordelingscriteria voor het categoriseren van een bom zijn onder andere de soort, het type, de toestand, het Netto Explosief Gewicht en de situatie.

Een vliegtuigbom is voor de werper van de bom niet gevaarlijk, de val en de wind zorgen ervoor dat de bom op scherp komt te staan (de bom is nu bewapend). Tussen een half uur en 144 uur explodeert de bom.

De EODD kan voor verschillende taken worden ingezet, zoals expeditionair ruimen, Intensivering Civiel Militaire Samenwerking (bijvoorbeeld vooronderzoek explosieven voorafgaand aan Koninginnedag) en militaire bijstand (Afghanistan).

Valse meldingen aan de EODD komen zelden voor, dit komt doordat de politie altijd eerst naar de desbetreffende locatie gaat en dan pas de EODD inschakelt.

De heer Schweitzer en mevrouw Vermaat namen de tweede helft van de workshop op zich. In de gemeente Velsen zijn twee bommen gevonden. Eén daarvan is op 15 december 2009 ontploft toen 40 meter verderop een bouwbedrijf aan het heien was. Door de trillingen is de bom toen gestoord en ontploft.

10 maart 2010 is een bom gevonden toen de DFDS veerboot kwam binnenvaren. Door de roering van het water is de gangway (loopplank) van een ander schip in het water gevallen. De duiker, die het water in was gegaan om de gangway te zoeken, heeft op 8 meter afstand van de kade en 9 meter diepte geen gangway gevonden, maar een bom.

Wanneer een bom gevonden wordt zijn er verschillende keuzes die gemaakt moeten worden.

In de eerste instantie is in Velsen het Copi (Commando Plaats Incident) ingezet, daarna is besloten dat de situatie crisis af was en is het verder gegaan in een projectvorm. Het Copi is op de geplande dag van detonatie ingericht onder de noemer 'bom evenement' om het meer op een project/evenement te laten lijken dan op een crisis.

De volgende keus bij het vinden van een bom onder het wateroppervlak is de vraag om deze onder of boven water te demonteren. Bij het demonteren onder het wateroppervlak zou de effectafstand een straal van 250 meter bereiken, bij het demonteren boven water is dit een straal van 1300 meter.

Doordat de ontsteking van de bom verpulvert was, kon de bom niet op de vindplek gedemonteerd worden. Dit betekende dat de bom verplaatst en op een veilige locatie onschadelijk gemaakt zou moeten worden.

Aan de kade zijn koelhuizen met ammoniak aanwezig, de aanwezigheid van deze stof maakt het effect wanneer de bom vroegtijdig zou ontploffen nog groter.

Tijdens de dagen voor de ruiming zijn twee beslismomenten vastgelegd, bij bijvoorbeeld windkracht 5 zou het vervoer van de bom niet doorgaan. Het vervoer van de bom vindt plaats onder water waardoor tijdens het vervoer de effectafstand een straal van 250 meter heeft in plaats van 1300 meter.

Twee weken na de vondst had al tweemaal overleg plaatsgevonden met publiek en private partners die een bijdrage konden leveren of gevolgen konden ondervinden bij de ruiming van de bom.

De ondernemers en omwonenden binnen het effectgebied zijn gevraagd hun panden te verlaten op de dag dat de bom verplaatst zou worden naar open zee. Een opvanglocatie, het stadhuis en het Klant Contact

Centrum waren gereed gemaakt voor de opvang van evacués en het beantwoorden van vragen van inwoners. 90% van de evacués maakten geen gebruik van de opvanglocatie en zorgden zelf voor een onderkomen.

Aan de ondernemers in het gebied is aangeboden dat zij de gemiddelde omzet van een zondagmiddag kunnen declareren bij de gemeente. Dit is tot de dag van vandaag nog niet gebeurd.

Doordat de EODD veel heeft gedaan en partners zijn gevraagd wat ze al dan niet kunnen regelen en zelf kunnen betalen, bleven de kosten voor de ruiming laag.

De detonatie van de bom was gepland op zondag 28 maart. Dit ging op het laatste moment niet door vanwege de stroming van het water. Die zondag werd de EODD om 15.00 uur eigenaar van de bom en hebben deze de dag erop laten ontploffen op 6 mijl afstand van de kust. De ontploffing vond plaats op 18 meter diepte en veroorzaakte een waterfontein van wel 20 meter hoogte.

Leerpunten:

- probeer het klein te houden, vraag omwonenden, ondernemers en andere partners wat deze kunnen betekenen op eigen kosten,
- zorg dat je iedereen tijdig bij de plannen betreft, maak gebruik van je netwerk,
- maak afspraken wie wanneer de leiding op zich neemt, de gemeente op het land en de EODD Maritiem op het water. Maak afspraken welke discipline de leiding neemt in het Copi,
- bepaal in het begin van het proces al de evaluatiedatum,
- betrek de media, dit voorkomt dat insinuaties worden gedaan,
- maak afspraken over het al dan niet kunnen geven van bestuurscompensatie,
- besluit of je al dan niet een verzekering afsluit in verband met de omgeving. In de gemeente Velsen was de premie hiervoor te hoog,
- Velsen is een door het ministerie van BZK bestempelde vangnetgemeente. De kosten die gemaakt zijn voor de ruiming kunnen gedeclareerd worden bij het ministerie,
- Zorg dat je elkaars taal spreekt, probeer zo min mogelijk in vaktaal met elkaar te communiceren,
- Denk nu alvast na over je eigen bommenbeleid. De vraag of dit wel noodzakelijk is zal aan het platform worden voorgelegd.